

Сборник съдебна практика

ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

26 юни 2014 година *

„Преюдициално запитване — Член 53, параграф 2 от Процедурния правилник — Харта на основните права на Европейския съюз — Национална правна уредба, с която се намаляват заплатите на някои работници и служители от публичния сектор — Неприлагане на правото на Съюза — Явна липса на компетентност на Съда“

По дело C-264/12

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunal do Trabalho do Porto (Португалия) с акт от 22 май 2012 г., постъпил в Съда на 29 май 2012 г., в рамките на производство по дело

Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins

срещу

Fidelidade Mundial — Companhia de Seguros SA,

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: A. Borg Barthet, председател на състава, E. Levits (докладчик) и M. Berger, съдии,

генерален адвокат: N. Jääskinen,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Fidelidade Mundial — Companhia de Seguros SA, от R. Simões Correia, advogada,
- за португалското правителство, от L. Inez Fernandes, V. Silva и F. Almeida, в качеството на представители,
- за нидерландското правителство, от M. Bulterman и J. Langer, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от M. França, J.-P. Keppenne и D. Martin, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, да се произнесе с мотивирано определение на основание член 53, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда,

* Език на производството: португалски.

постанови настоящото

Определение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 20, член 21, параграф 1 и член 31, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е направено в рамките на спор между Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins и Fidelidade Mundial — Companhia de Seguros SA (наричано по-нататък „Fidelidade Mundial“) относно премахването на добавките за отпуск и коледните добавки, които последната е изплащала на работниците.

Правна уредба

- 3 В Португалия Закон № 64-B/2011 от 30 декември 2011 г., с който се приема Законът за държавния бюджет за 2012 г. (*Diário da República*, серия I, № 250 от 30 декември 2011 г., наричан по-нататък „Закон за държавния бюджет за 2012 г.“) предвижда в член 20, че приетото със Закон № 55-A/2010 от 31 декември 2010 г. (*Diário da República*, серия I, № 25 от 31 декември 2010 г., наричан по-нататък „Закон за държавния бюджет за 2011 г.“) намаляване на заплатите на работници и служители от публичния сектор остава в сила през 2012 г.
- 4 Член 21 от Закона за държавния бюджет за 2012 г., озаглавен „Спиране на изплащането на добавки за отпуск, коледни добавки и други подобни добавки“, гласи:

„1 – Като извънредна мярка за бюджетна стабилност в рамките на Програмата за икономическо и финансово подпомагане (PAEF) се спира изплащането на добавки за отпуск и коледни добавки, както и на подобни плащания, съответстващи на тринадесета или четиринадесета заплата по отношение на лицата, за които се прилага член 19, параграф 9 от [Закона за държавния бюджет за 2011 г.], изменен със Закон № 48/2011 от 26 август 2011 г. и със Закон № 60-A/2011 от 30 ноември 2011 г., чието основно месечно възнаграждение надвишава 1 100 EUR.

2 – Сумата на предвидените в предходната точка обезщетения или плащания се намалява по отношение на лицата, за които се прилага член 19, параграф 9 от [Закона за държавния бюджет за 2011 г.], изменен със Закон № 48/2011 от 26 август 2011 г. и със Закон № 60-A/2011 от 30 ноември 2011 г., чиято основна месечна заплата надвишава или е равна на 600 EUR, без обаче да надвишава 1 100 EUR; сумата, която тези лица ще получат, се изчислява по следния начин: обезщетение/плащане = 1320 - 1,2 x основна месечна заплата.

3 – Разпоредбите на горните параграфи се прилагат по отношение на всички плащания, които, независимо от наименованието си, пряко или непряко съответстват на добавките по посочените параграфи, доколкото представляват допълнителни плащания към основното месечно възнаграждение.

4 – Разпоредбите на параграфи 1 и 2 се прилагат и по отношение на сключените с физически или юридически лица договори за предоставяне на услуги във формата на договори с периодично изпълнение, при които се предвижда плащането на месечни възнаграждения, към които се добавят едно или две плащания в същия размер.

5 – Разпоредбите на настоящия член се прилагат след намаляване на възнагражденията, предвидено в член 19 от [Закона за държавния бюджет за 2011 г.], изменен със Закон № 48/2011 от 26 август 2011 г. и със Закон № 60-A/2011 от 30 ноември 2011 г., както и в член 23 от същия закон.

6 – Разпоредбите на настоящия член се прилагат по отношение на добавките за отпуск, на които имат право лицата, посочени в горесцитираните членове, независимо дали тези добавки се отнасят до отпуски, вече ползвани в началото на 2012 г., или до отпуски, ползвани в по-късен момент, включително по отношение на съответната част от тези добавки в случай на прекратяване на трудовия договор или спиране на неговото изпълнение.

7 – Разпоредбите на предходния параграф се прилагат *mutatis mutandis* и към коледните добавки.

8 – Разпоредбите на настоящия член се прилагат освен това и за заместващия или приравнен на него персонал, независимо дали същият е щатен или не.

9 – Установеният с този член режим е императивен и дерогационен и има предимство пред всяка разпоредба, в която е предвидено друго, пред специална или изключителна разпоредба, както и пред колективните и индивидуалните трудови договори, които от своя страна не могат да дерогират или изменят този режим“.

- 5 Съгласно член 35, параграф 3 от колективния трудов договор (наричан по-нататък „колективен трудов договор“), сключен между Associação Portuguesa de Seguradores (Португалска асоциация на застрахователните органи) и Sindicatos da actividade Seguradora (синдикати в областта на застраховането) и приложим към страните по главното производство, „добавката за отпуск е в размер на действителната заплата на работника или служителя към 31 октомври на годината, през която е ползван отпускът“.
- 6 Съгласно член 44 от същия колективен трудов договор „работникът или служителят има право да получи сума, която е в размер на действителната му заплата, и се изплаща със заплатата за месец ноември. Въпросната сума е равна на тази, на която той има право към 31 декември“.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

- 7 Португалската застрахователна компания Fidelidade Mundial е акционерно дружество с изцяло публичен капитал. Тя е страна по колективния трудов договор.
- 8 Съгласно Закона за държавния бюджет за 2012 г., с който се цели да се намалят публичните разходи, Fidelidade Mundial спира изцяло изплащането на добавката за отпуск, когато съответният работник или служител получава възнаграждение в размер на 1 100 EUR или по-високо, и изплаща частично тази добавка, когато съответният работник или служител получава възнаграждение в размер от 600 EUR до 1100 EUR, ако изплащането на тези добавки е предвидено в колективния трудов договор.
- 9 Разпоредбите на Закона за държавния бюджет за 2011 г. са допълнени от Закона за държавния бюджет за 2012 г., който също цели да намали публичните разходи.
- 10 След като е бил сезиран с друг спор относно член 19 от Закона за държавния бюджет за 2011 г. и тъй като е имал сериозни съмнения относно съвместимостта на този член с правото на Съюза, Tribunal do Trabalho do Porto вече е отправил във връзка с това преюдициално запитване, което е постъпило в Съда на 8 март 2012 г. (дело C-128/12).

- 11 Без да изчака Съдът да се произнесе по посоченото дело, същата юрисдикция отправя до него настоящото преюдициално запитване, с което се поставят за разглеждане въпроси, сходни с тези по дело C-128/12.
- 12 При тези обстоятелства Съда спира разглеждането на настоящото преюдициално запитване до произнасянето му по дело C-128/12.
- 13 По посоченото дело Съдът се е произнесъл с определение Sindicato dos Bancários do Norte и др. (C-128/12, EU:C:2013:149). В точка 12 от определението Съдът установява, че независимо от изразените от запитващата юрисдикция съмнения относно съвместимостта на Закона за държавния бюджет за 2011 г. с посочените в Договорите принципи и цели, актът за преюдициално запитване не съдържа нито един конкретен елемент, позволяващ да се приеме, че посоченият закон цели прилагане на правото на Съюза. В точка 14 от същото определение Съдът приема, че очевидно не е от компетентността му да разгледа отправеното от Tribunal do Trabalho do Porto преюдициалното запитване относно член 19 от Закона за държавния бюджет за 2011 г.
- 14 След приемането на горепосоченото определение Tribunal do Trabalho do Porto е приканен да заяви дали поддържа или не преюдициалното си запитване по настоящото дело.
- 15 Посочената юрисдикция отговаря утвърдително, като повторно формулира преюдициалното си запитване и отново изразява съмнения по съвместимостта на член 21 от Закона за държавния бюджет за 2012 г. с правото на Съюза.
- 16 При това положение Tribunal do Trabalho do Porto потвърждава решението си за спиране на производството и поставя на Съда следните преюдициални въпроси:
 - „1) Трябва ли принципът на равно третиране, от който произтича забраната на всяка форма на дискриминация, да се тълкува като приложим към работниците и служителите от публичния сектор?
 - 2) Наложено от държавата посредством Закона за държавния бюджет за 2012 г. и прилагано само по отношение на работниците и служителите в държавния сектор и в публичните предприятия спиране на изплащането на добавки за отпуск и на коледни добавки противоречи ли на принципа за забрана на всяка форма на дискриминация, доколкото представлява дискриминация, основана на публичното естество на трудовото правоотношение?
 - 3) Трябва ли предвиденото в член 31, параграф 1 от [Хартата] право на зачитащи достойнството условия на труд да се тълкува в смисъл, че съдържа забрана за намаляване на възнагражденията без съгласието на работника или служителя, когато договорът не е изменен?
 - 4) Трябва ли предвиденото в член 31, параграф 1 от [Хартата] право на зачитащи достойнството условия на труд да се тълкува в смисъл, че включва правото на справедливо възнаграждение, което осигурява на работниците и служителите и на техните семейства задоволително жизнено равнище?
 - 5) Когато спирането на изплащането на добавки за отпуск и на коледни добавки не е единствената възможна, необходима и от основополагащо значение мярка, свързана с усилията по оздравяване на публичните финанси в ситуация на тежка икономическа и финансова криза в страната, противоречи ли това спиране на правото, предвидено в член 31, параграф 1 от [Хартата], доколкото излага на риск жизнения стандарт и засяга

финансовите задължения, поети от работниците и служителите и техните семейства, които не са очаквали намаляване на годишните им възнаграждения с премахването на двете добавки?

- 6) Наложено по този начин от португалската държава намаляване на възнагражденията чрез спиране на изплащането на двете добавки противоречи ли на правото да се полага труд при зачитащи достойнството условия, доколкото не е било нито предвидено, нито предвидимо от работниците и служителите?
- 7) Противоречи ли на правото на колективно договаряне цитираният Закон за държавния бюджет за 2012 г., доколкото не допуска режимът на спиране на изплащането на добавки за отпуск и на коледни добавки да бъде дерогиран с колективни трудови договори и му дава предимство пред тези договори?“.

Относно компетентността на Съда

- 17 Съгласно член 53, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, когато разглеждането на определено дело очевидно не е от неговата компетентност, Съдът може във всеки един момент, след изслушване на генералния адвокат, да се произнесе с мотивирано определение.
- 18 В рамките на производство по преюдициално запитване на основание член 267 ДФЕС Съдът може само да тълкува правото на Съюза в пределите на предоставената на Европейския съюз компетентност (вж. определение *Corpul Național al Polițiștilor*, C-434/11, EU:C:2011:830, т. 13, както и определение *Sindicato dos Bancários do Norte* и др., EU:C:2013:149, т. 9).
- 19 Във връзка с това следва да се припомни, че в определение *Sindicato dos Bancários do Norte* и др. (EU:C:2013:149) Съдът приема наличието на явна липса на компетентност да разгледа поставените от *Tribunal do Trabalho do Porto* въпроси относно Закона за държавния бюджет за 2011 г., предвид обстоятелството, че актът за преюдициално запитване не съдържа нито един конкретен елемент, позволяващ да се приеме, че този закон цели прилагане на правото на Съюза.
- 20 Изразените от запитващата юрисдикция съмнения относно съвместимостта на Закона за държавния бюджет за 2012 г. с правото на Съюза обаче са от същото естество като тези, с които юрисдикцията е сезирала Съда в рамките на делото, по което е постановено определение *Sindicato dos Bancários do Norte* и др. (EU:C:2013:149), и които се отнасят до съвместимостта на Закона за държавния бюджет за 2011 г. с посоченото право на Съюза. Освен това следва да се констатира, че поставените по настоящото дело въпроси са сходни с въпросите по делото, по което Съдът е постановил посоченото определение.
- 21 Следователно самият факт, че актът за преюдициално запитване е бил повторно формулиран, като отново са изразени вече посочените в преюдициалното запитване съмнения относно съвместимостта на Закона за държавния бюджет за 2011 г., не може да обоснове компетентността на Съда да отговори на настоящото преюдициално запитване.
- 22 При това положение следва да се констатира, че очевидно не е от компетентността на Съда да разгледа настоящото преюдициално запитване, отправено от *Tribunal do Trabalho do Porto*.

По съдебните разноси

- 23 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) определи:

Произнасянето по преюдициалното запитване, отправено от Tribunal do Trabalho do Porto (Португалия) с акт от 22 май 2012 г. (дело C-264/12), очевидно не е от компетентността на Съда на Европейския съюз.

Подписи